

УДК: 37.014.5

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-184-189

МАТЮК Дмитро Володимирович –
асистент кафедри германської і слов'янської філології та
зарубіжної літератури Вінницького державного
педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1169-2896>
e-mail: mdvdeutschlehrer@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть у світі стала поширюватися тенденція щодо запровадження освіти впродовж життя. В Україні система неперервної освіти наразі перебуває на етапі становлення. Її стратегія та тактика регламентуються Державною національною програмою «Освіта» («Україна ХХІ століття») (1993 р.), Національною доктриною розвитку освіти (2002 р.), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. (2013 р.), Законом України «Про освіту» (2017 р.), Концепцією розвитку неперервної педагогічної освіти (2018 р.).

Разом з тим, для вітчизняної системи неперервної освіти впродовж життя досі актуальними залишаються такі проблеми, як відсутність системності і взаємозв'язку між різними сегментами неперервної освіти; недостатня координація між суб'єктами освітньої діяльності, зокрема, споживачами та установами, які здійснюють таку діяльність; представленість суб'єктами освітньої діяльності, які мають різні цілі та використовують різні підходи й принципи діяльності тощо [5].

З огляду на інтеграційний рух України в європейський та світовий освітній простір для пошуку можливих шляхів вирішення цих проблем, а також для виокремлення інноваційних напрямів розвитку освіти впродовж життя, важливим є проведення досліджень, спрямованих на аналіз досвіду становлення та розвитку системи неперервної освіти впродовж життя в різних країнах світу, зокрема німецькомовних країнах Європи, адже саме в Німеччині була започаткована система неперервної освіти (Інститут неперервної освіти ЮНЕСКО в Гамбурзі) та отримала широке розповсюдження в інших німецькомовних країнах Європейського союзу – Австрії, Швейцарії, Люксембурзі та Ліхтенштейні [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З метою успішної адаптації

української системи освіти до європейських вимог провідні вітчизняні науковці проводять теоретичні та емпіричні дослідження стосовно досвіду реформування системи освіти у провідних країнах світу.

У своєму дослідженні З. Хало розглядає ситуаційно-орієнтовану концепцію освітньо-виховної діяльності дитячих садочків у Німеччині та виокремлює найважливіші принципи, на яких ґрунтується інтелектуальний розвиток дитини-дошкільника [7]. В. Гаманюк дослідила європейський та міжнародний вимір шкільної освіти в Німеччині та визначила умови інтенсифікації вивчення іноземних мов [2]. І. Бойчевська розглядає систему дуальної освіти як можливість професійної соціалізації молоді та засіб отримання кваліфікації. Дослідниця виокремлює важливу роль дуальної системи професійної освіти у вирішенні проблеми безробіття в Німеччині [1]. О. Огієнко аналізує глобалізацію та інтернаціоналізацію вищої освіти на прикладі німецькомовних країн [6]. Щодо особливостей розбудови та перспектив використання для розвитку трудового потенціалу вищих навчальних закладів, то ці питання отримали відображення у працях В. Мороз та С. Мороз, які порівняли їх з вітчизняною практикою [4].

Незважаючи на наявність значної кількості публікацій, спрямованих на дослідження окремих аспектів освіти впродовж життя, особливої актуальності набувають дослідження перспективних підходів до формування системи неперервної освіти в німецькомовних країнах Євросоюзу на різних вікових етапах.

Метою статті є виокремлення інноваційних напрямків розвитку освіти впродовж життя в німецькомовних країнах Європи для їх подальшої екстраполяції в систему неперервної освіти України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз матеріалів офіційних сайтів міністерств освіти німецькомовних країн Європейського Союзу та Міжнародної стандартної класифікації освіти дозволив

виділити такі класифікаційні ознаки розвитку освіти впродовж життя: за віковою ознакою; за видами та формами здобуття; за ознаками індивідуалізації та диференціації.

У контексті даного дослідження основну увагу приділено особливостям розвитку освіти впродовж життя в німецькомовних країнах за віковою ознакою наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть, а саме ранньому навчанню, навчанню в шкільному віці, професійному навчанню, навчанню у вищих навчальних закладах та можливості здобуття докторського або еквівалентного рівня, проведеному наукових досліджень.

Раннє навчання. У дослідженнях швейцарських науковців В. Зайлер (W. Seiler), К. Зімоні (C. Simoni), Е. Мюллер (E. Müller), М. Штамм (M. Stamm) було доведено, що перші роки життя дитини є основою її успішного розвитку, можливостей для самореалізації та подальшого зростання [8].

Розвиток мовлення та пізнання світу в період раннього навчання здійснюється за допомогою таких засобів як музика, мистецтво, природа, що сприяє визначенню індивідуальних особливостей, потреб дитини та формуванню в неї вмінь та індивідуальних навичок. Федеральне міністерство освіти та досліджень (нім. «Bundesministerium für Bildung und Forschung») підтримує федеральні землі, освітні установи та місцеві органи влади в їхніх зусиллях щодо забезпечення рівних можливостей для гармонійного розвитку дітей шляхом надання доступу учасникам освітнього процесу до інноваційних проєктів та участі їх у дослідницьких грантах.

У ході дослідження було проаналізовано інноваційний проєкт Федерального міністерства освіти та досліджень Німеччини – благодійний фонд «Будинок маленьких дослідників» (нім. «Haus der kleinen Forscher»), головною метою якого є створення умов для якісного раннього навчання в галузі математики, інформатики, природничих наук і техніки (предмети MINT: нім. «Mathematik», «Informatik», «Naturwissenschaften» und «Technik»), підготовки дівчаток та хлопчиків до успішного майбутнього, надання їм можливості стабільно та постійно розвиватися. Разом зі своїми партнерами по мережі, вищезазначений благодійний фонд пропонує загальнонаціональну освітню програму, яка допомагає фахівцям в галузі освіти та викладачам забезпечити кваліфіковану підтримку навчання та досліджень дітей у

ранньому віці, а також надає можливості для покращення освітніх можливостей, підвищує зацікавленість у вивченні математики, інформатики, природничих наук і техніки та сприяє професіоналізації педагогічних кадрів. Партнерами благодійного фонду є Асоціація Гельмгольца (нім. «Helmholtz-Gemeinschaft»), Фонд Сіменс (нім. «Siemens Stiftung»), Фонд Дітмар Хопп (нім. «Dietmar Hopp Stiftung») та Фонд «Deutsche Telekom». Благодійний фонд «Будинок маленьких дослідників» фінансується Федеральним міністерством освіти та досліджень.

Навчання в шкільному віці. Наступним етапом системи неперервної освіти німецькомовних країн є школа. Структура шкільної освіти передбачає навчання дітей в початковій школі (нім. «Grundschule»), середній школі I ступеня та середній школі II ступеня. Причому перший етап (початкова школа) є обов'язковим для навчання, а на другому етапі (середня школа I ступеня) учні мають можливість обирати різні типи навчальних закладів для подальшого здобуття освіти відповідно до індивідуальних здібностей, можливостей, потреб. Це здійснюється в таких типах освітніх установ як «головна школа» (нім. «Hauptschule»), «реальна школа» (нім. «Realschule»), «спеціальна школа» (нім. «Sonderschule»), «гімназія» (нім. «Gymnasium»). Третій етап (середня школа II ступеня) здійснюється лише в гімназії в 11 та 12 класах. Можливість навчатись в гімназії мають, в першу чергу, найбільш здібні до навчання учні.

У віці 6 років школа стає місцем навчання для дітей після дитячого садка. Школярі отримують базову освіту з математичних, лінгвістичних, історико-політичних та естетичних предметів, формують основні соціальні навички у спілкуванні зі своїми однолітками. У Німеччині система шкільної освіти є федеральною. Суверенітет з розробки навчальних планів, програм, підручників тощо мають федеральні землі.

Федеральне міністерство освіти і досліджень прагне до розширення шкільної освіти за рахунок створення цілоденних шкіл. Перебування дитини у школі впродовж дня передбачає не лише класно-урочну форму навчання, а й позакласну, яка охоплює мережу гуртків за інтересами учнів, які функціонують при школах.

Наприклад, у початковій школі австрійського м. Фельдкірх (Feldkirch) приміщення школи функціонують таким чином: перший поверх – це спортивний

комплекс (баскетбольний, волейбольний, футбольний майданчик, гімнастична зала, басейн). На другому поверсі розміщено класні кімнати з сучасним технічним обладнанням (мультимедійні дошки, комп'ютери, копіювальна техніка). На третьому поверсі розташовані кімнати для позанавчальної роботи. До 12 години дня діти навчаються в класних кімнатах, а після 12 години беруть участь у роботі клубів, гуртків, студій за інтересами, де школярі мають можливість розвивати свої індивідуальні творчі здібності та талант.

Професійне навчання. Професійне навчання є фактором успіху німецькомовних країн Євросоюзу для організації та ведення підприємництва. З огляду на це Федеральне міністерство освіти і досліджень Німеччини постійно працює над розробкою курсів професійної підготовки, які були б перспективними зараз та в майбутньому. Особливою популярністю користується такий вид навчання як «навчання під час роботи на підприємстві» (нім. «Ausbildung im Betrieb»). Вищезазначений напрямок передбачає професійне навчання, пов'язане з одночасною щоденною практичною роботою на підприємстві та виробництві. Підприємства запрошують на виробництво учнів, яких називають «Azubis» («Auszubildende») та підписують з ними «Договір про професійну освіту» («Berufsausbildungsvertrag»). Тривалість практичного навчання учнів складає 3 роки та завершується здобуттям сучасної практичної професії.

Актуальним у цій структурі є дуальне професійне навчання, що забезпечує успіх підприємництва в німецькомовних країнах. Поєднання практичної діяльності на підприємстві з теоретичним навчанням у професійно-технічній школі створює для майбутніх фахівців сприятливі умови для оволодіння майбутньою професією, що забезпечує їх якісну підготовку до різноманітної трудової діяльності, відкриває можливості для багатьох кар'єрних шляхів [1].

З численними ініціативами Федеральне міністерство освіти та досліджень прагне постійно вдосконалювати професійне навчання і робити його ще більш ефективним. У пакті про професійну підготовку вищезазначена установа об'єднує заходи та ініціативи з метою розвитку стратегічних завдань для сучасної динамічної професійної освіти.

Про результативність та перспективність

розвитку дуальної професійно-технічної освіти свідчать статистичні дані офіційного сайту Федерального міністерства освіти та досліджень Німеччини. Так, наприклад, за даними 2018 р. із 722 684 початківців більше двох третин з них (494 539 осіб або 68,4%) вибрали подвійне професійне навчання. Спостерігається позитивна динаміка збільшення кількості учнів у порівнянні з 2017 р. у сфері охорони здоров'я, освіти та соціальної допомоги. Разом з тим, спостерігається зменшення кількості учнів, які вступили до інших шкільних професійно-технічних курсів (-1,547 або -3,0%).

Навчання у вищих навчальних закладах. Стрімкий розвиток усіх сфер виробництва німецькомовних країн зумовлює потребу у висококваліфікованих працівниках. Це вимагає зростання чисельності студентів та підвищення вимог до їх якісної фахової підготовки. Варто зазначити, що вища освіта стає все більш інтернаціональною, а конкуренція зростає. Саме тому федеральний уряд активно підтримує університети, які займають центральне місце в інноваціях та роблять вагомий внесок у забезпечення високоякісної освіти та науки.

Покращення результативності та конкурентоспроможності в галузі науки і викладання в закладах вищої освіти є метою федерального уряду Німеччини. Тому ними активно розробляються і впроваджуються програми федерального фінансування. Це стимулює заклади вищої освіти до наукової діяльності. Важливо відповідати соціальним вимогам і поєднувати це з максимально можливим обсягом дій для окремих університетів. «Ініціатива досконалості» (нім. «Exzellenzinitiative»), «програмні пакети» (нім. «Programmpauschalen») чи численні програми федерального фінансування в рамках фінансування проєктів стійко посилюють дослідження в німецьких університетах. Федеральні державні програми «Пакт про вищу освіту» (нім. «Hochschulpakt»), «Викладання пакту про якість» (нім. «Qualitätspaktlehre») та конкурс «Просування через освіту: відкрита вища освіта» (нім. «Aufstieg durch Bildung: offene Hochschulen») є прикладами прихильності федерального уряду до якісної академічної освіти.

Важливу роль у підвищенні якості освіти та її інтернаціоналізації в німецькомовних країнах Європейського Союзу відіграє міжнародна кооперація. Наприклад, співпраця університету Ліхтенштейну (нім. «Universität Liechtenstein») та Цюрихського

університету (нім. Universität Zürich) у галузі права регулюється спільно підписаним «Листом про наміри» (англ. «Letter of Intent»). Вищезазначеним листом університет Ліхтенштейну налагоджує довгострокове співробітництво у викладанні з юридичним факультетом Цюрихського університету. Ця співпраця на магістерському рівні починається з обміну модулями, на основі цього ведеться робота над спільним магістерським ступенем.

Люксембурзький університет (англ. «University of Luxembourg») посилює передачу академічних знань у реальний сектор економіки завдяки навчанням впродовж життя. Його метою є сприяння економічному, соціальному та культурному розвитку, а також повній зайнятості.

Роль Люксембурзького університету полягає в: забезпеченні постійної освіти на основі досліджень; організації навчання, що відповідає потребам суспільства в Люксембурзі; забезпеченні якісної неперервної освіти.

Освіта впродовж життя в Люксембурзькому університеті спрямована на громадян, службовців, професіоналів у різних галузях та тих, хто тільки шукає роботу. Вони можуть отримати доступ до вищої освіти, підвищити кваліфікацію або пройти навчання з культурною метою. Університет Люксембургу також співпрацює з підприємствами та організаціями, які бажають допомогти своєму персоналу досягти кар'єрного зростання.

Докторський або еквівалентний рівень, наука. Німецька модель навчання на докторському та постдокторському рівнях є двохступеневою та передбачає здобуття наукових ступенів доктора наук та доктора габлітованого. В її основі лежать положення Болонської декларації та «Зальцбурзькі принципи».

У ході дослідження було проаналізовано особливості підготовки дисертаційних досліджень на прикладі Вільного університету Берліну (нім. «Freie Universität Berlin»).

Для здобувачів, які зацікавлені у написанні дисертаційного дослідження, Вільний університет Берліну пропонує два можливих шляхи: традиційний «індивідуальний план здобуття докторського ступеня» (англ. «individual doctorate») та «структурований план здобуття докторського ступеня» (англ. «structured doctorate») в рамках програми.

Традиційний «індивідуальний план здобуття докторського ступеня» є найбільш

популярним в Німеччині. Вищезазначений план передбачає звернення здобувача до професора з проханням здійснювати керівництво дисертаційним дослідженням. «Індивідуальний план здобуття докторського ступеня» залишає для здобувача свободу у виборі теми та в досягненні індивідуально поставлених цілей. Основою успішної роботи на цьому етапі є довірливі відносини між здобувачем, науковим керівником та іншими докторантами. Професор здійснює керівництво дослідницькими роботами здобувачів шляхом проведення «дослідницьких колоквиумів» (нім. «Forschungscolloquien»), в рамках яких здобувачі мають змогу обмінятися думками та ідеями стосовно проведених досліджень, проаналізувати написані тексти, обговорити заплановані заходи. Окрім того, у разі потреби здобувач може звернутись до наукового керівника та попросити індивідуальну консультацію.

«Структурований план здобуття докторського ступеня» відрізняється від традиційного «індивідуального плану здобуття докторського ступеня» більш формальною формою навчання, а також інтеграцією дослідників у наукове співтовариство, що посилює професійну та соціальну інтеграцію здобувачів докторського ступеня. В рамках «структурованого плану здобуття докторського ступеня» вибір програми та включення до докторської програми завжди має певну тематичну спрямованість. Здобувачі наукового ступеня не лише відвідують предметний колоквиум свого наукового керівника, вони також можуть отримати користь від широкого додаткового кола курсів, які є спеціально адаптованими до цілей програми та потреб докторантів.

Окрім того, заслуговує на увагу така інноваційна форма здобуття наукового ступеня як «здобуття наукового ступеня на робочому місці» (нім. «Die Industrie-Promotion»). У цьому випадку тема дослідження, зазвичай, визначається компанією-роботодавцем, а здобувач отримує фінансову винагороду за проведене дослідження. Вищезазначена форма здобуття наукового ступеня є актуальною, адже інноваційна продукція робить компанії сильними та конкурентоспроможними. Саме тому підприємства все частіше шукають дослідників, які розвивають інновації та нововведення. Оскільки таких фахівців дуже мало на ринку праці, компанії намагаються втримати їх, пропонуючи їм «докторські

посади» (нім. «Promotionsstellen»). Вищезазначені фахівці працюють в компанії та виконують дисертаційне дослідження. Тема дисертаційного дослідження зазвичай визначається компаніями, які співпрацюють з університетами, що полегшує пошук наукового керівника для здобувачів.

Для університетів німецькомовних країн характерною є автономія у вимогах до присудження наукових ступенів. У ході дослідження було проаналізовано порядок здобуття наукових ступенів на прикладі Кельнського університету (нім. «Universität zu Köln»). Так, наприклад, дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук (за українською системою це ступінь доктора філософії) оформлюється відповідно до певних вимог, проте немає жорстких правил щодо кількості публікацій у фахових виданнях та виступів на конференціях. Підставою захисту є безпосередньо текст дисертації, на який готується глибока аналітична рецензія науковим керівником та зовнішнім рецензентом та за який здобувач отримує оцінку. На всіх факультетах Кельнського університету захист відбувається у формі усного іспиту, який стосується як теми дисертаційного дослідження, так і суміжних областей, пов'язаних з темою дисертації. Другу оцінку здобувач отримує за відповіді на запитання членів комісії. З цих двох оцінок виводиться середня, яка потрапляє до всіх офіційних документів. Після захисту дисертації здобувач повинен опублікувати результати свого дослідження у вигляді монографії, після чого передбачено отримання диплома доктора наук. Замість монографії кандидат може подавати низку публікацій у спеціалізованих журналах як дисертацію.

Однією з особливостей є можливість проведення дослідження за програмою «Cotutela», яка передбачає виконання дослідження під керівництвом науковця з Кельнського університету та вченого із закордонного університету. Після успішного захисту здобувачу присвоюється докторський ступінь, який визнається та присуджується спільно Кельнським університетом та університетом-партнером.

Після захисту докторської дисертації вчений може податись на відкриття процесу габлітації, який також передбачає підготовку кваліфікаційної роботи (дослідження) та здачу усного іспиту. Тематика дослідження повинна відрізнятися від теми дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук. Захист дисертації відбувається у форматі

лекції, яку здобувач має прочитати перед професорами факультету. Тема лекції повинна відрізнятися від вузької тематики габлітаційної дисертації. Захист габлітаційної дисертації є важливим для науковців, які хочуть продовжувати кар'єру в університеті, оскільки він являє собою класичний шлях доступу до професії протягом усього життя.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Основні особливості розвитку освіти впродовж життя в німецькомовних країнах наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть та перспективні напрямки екстраполяції в систему освіти України узагальнено наступним чином: раннє навчання: освіта дітей раннього віку; навчання в шкільному віці: початкова освіта, основна середня освіта, повна середня освіта; професійне навчання: післясередня (подальша) невища освіта; навчання у вищих навчальних закладах; докторський або еквівалентний рівень, наука. Ще одним напрямком екстраполяції може стати систематичне оцінювання освітніх досягнень учнів за допомогою участі у міжнародних рейтингах PISA та TALIS, що стане напрямком подальших наукових розвідок.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бойчевська І. Б. Роль системи дуальної освіти у професійній підготовці молоді у Німеччині / І. Б. Бойчевська // Порівняльно-педагогічні студії. – Вип. 2. Умань: ПП Жовтий О.О., 2009. С. 68–74.
2. Гаманюк В. А. Європейський та міжнародний вимір шкільної освіти в Німеччині / В. А. Гаманюк // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2010. № 8. С. 67–74.
3. Матіюк Д. В. Дослідження тенденцій розвитку неперервної освіти німецькомовних країн як соціально-педагогічна проблема / Д. В. Матіюк // Pedagogy and Psychology. 2017. Vol. 60. Issue: 135. P. 30–33.
4. Мороз В. М. Німецька модель підготовки науково-педагогічних кадрів: особливості розбудови та перспективи використання для розвитку трудового потенціалу вітчизняних ВНЗ / В. М. Мороз, С. А. Мороз // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2016. № 2. С. 87–96.
5. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / за заг. ред. В. Г. Кременя. — Київ: Нац. акад. пед. наук України, 2016. 224 с. URL: <https://cutt.ly/AyglZHR> (дата звернення: 30.04.2020).
6. Огієнко О. І. Тенденції та особливості глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти: досвід німецькомовних країн / О. І. Огієнко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні

технології. 2012. № 8 (26). С. 97–105.

7. Хало З. П. Плани по орієнтуванню освіти та виховання для дитячих садків Німеччини як цільові формулювання у сфері освіти та впровадження їх у вітчизняне дошкілля / З. П. Хало // Молодь і ринок. 2017. №1 (144). С. 42–46.

8. Müller E. Young children's self-perceived ability: development, factor structure and initial validation of a self-report instrument for preschoolers. / E. Müller, C. Wustmann Seiler, S. Perren, H. Simoni // Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment. 2015. № 37 (2). P. 256–273.

REFERENCES

1. Boichevska, I. B. (2009). *Rol systemy dualnoi osvity u profesiinii pidhotovtsi molodi u Nimechchyni*. [The role of dual educational system in the professional training of youth in Germany]. Uman.

2. Hamaniuk, V. A. (2010). *Evropeyskiy ta mizhnatsionalnyi vymir shkilnoi osvity v Nimechchyni*. [European and cross-national dimension of school education in Germany].

3. Matiuk, D. V. (2017). *Doslidzhennia tendentsii rozvytku nepererвної osvity nimetskomovnykh krain yak sotsialno-pedahohichna problema*. [Research of tendencies of lifelong learning development of German-speaking countries as a socio-educational problem].

4. Moroz, V. M. (2016). *Nimetska model pidhotovky naukovo-pedahohichnykh kadriv: osoblyvosti rozbudovy ta perspektyvy vykorystannia dlia rozvytku trudovoho potentsialu vitchyznianskykh VNZ*. [The German model of training of scientific and pedagogical staff: features of development and prospects of use for the development of labour potential of domestic higher educational establishments].

5. *Natsionalna dopovid pro stan i perspektyvy rozvytku osvity v Ukraini*. (2016) [National report on the state and prospects of education development in Ukraine].

6. Ohienko, O. I. (2012). *Tendentsii ta osoblyvosti hlobalizatsii ta internatsiolizatsii vyshchoi osvity: dosvid nimetskomovnykh krain*. [Trends and features of globalization and internationalization of higher education: the experience of German-speaking countries].

7. Khalo, Z. P. (2017). *Plany po orientuvanni osvity ta vykhovannia dlia dytiachykh sadkiv Nimechchyny yak tsiliovii formuluvannia u sferi osvity ta vprovadzhenia ikh u vitchyzniane doshkillia*. [Plans for the orientation of education and upbringing for kindergartens in Germany as targeted formulations in the sphere of education and their implementation in the domestic preschool].

8. Müller, E., Wustmann Seiler, C., Perren, S., Simoni, H. (2015). *Samostiyna zdatnist' ditey rann'oho viku: rozvytok, struktura faktoriv ta pochatkova perevirka instrumentu samozvitu dlya doshkil'nyat*. [Young children's self-perceived ability: development, factor structure and initial validation of a self-report instrument for preschoolers].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МАТІУК Дмитро Володимирович – асистент кафедри германської і слов'янської філології та зарубіжної літератури Вінницького державного і педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: неперервна освіта, освіта в німецькомовних країнах Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MATIUK Dmytro Volodymyrovych – Assistant Professor, Department of German and Slavic Philology and Foreign Literature, Vinnytsia M. Kotsiubyns'kyi State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: lifelong learning, education in German-speaking countries of Europe at the end of the 20th - the beginning of the 21st century.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2020 р.

УДК: 373.29

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-189-193

МИКИТЕЙЧУК Христина Іванівна –

асистент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-0590-125X>

e-mail: k.mykyteichuk@chnu.edu.ua

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ

ПІДГОТОВКИ ДИТИНИ ДО ПОЧАТКУ ЧИТАННЯ В ПОЛЬЩІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. З 2010 року в Україні запроваджена обов'язкова дошкільна освіта дітей старшого дошкільного віку, що актуалізує проблему передшкільного навчання і підготовки дитини до школи [3,

с. 545]. Базовий компонент, в якому визначено державні стандарти дошкільної освіти, орієнтує педагогів на певну роботу за цим напрямом. Однак, у нашому суспільстві певної усталеності набули різні упередження і викривлені очікування щодо критеріїв